

observant

ONAFHANKELIJK WEEKBLAD UNIVERSITEIT MAASTRICHT _____ JAARGANG 46 / 2 OKTOBER 2025 / Nr 5

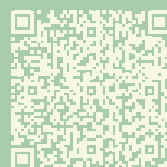
MAASTRICHT ALS EEN OPENLUCHT-COLLEGEZAAL

Prof. Jan Smits neemt je in zijn juridische wandelgids mee op een zeven kilometer lange route. Een tocht vol historische weetjes, beroemde arresten, afgehakte hoofden, de provobeweging en vrouwen van lichte zeden

P. 6-7

OBSERVANT PODCAST

Een Engelstalige podcast over het studentenleven; hoe vind je de juiste balans tussen studeren (en hopelijk die tentamens halen), ontspanning, een bijbaantje, bestuurswerk en zorgen dat er genoeg eten in de ijskast ligt?

LAATSTE LOODJES VAN DE LAATSTEJAARS

Een scriptie over voeding, dat had de Indiase Mridula Pradeep niet verwacht toen ze drie jaar geleden naar Maastricht kwam. "Ik wilde scheikundige worden"

P. 5

Illustratie: Simone Golob

DE CALATRAVA CAMPUS DIE ER NOOIT KWAM

Op elkaar gestapelde containers die dienen als studentenwoningen in Randwyck? De Spaanse architect Santiago Calatrava zal er zijn neus voor ophalen. Hij had in 1999 een project van grootstedse allure in gedachten.

P. 2

redactioneel

Durf te vragen

“Maar wat is dat dan? Waarom doet hij zo? Hoe weet hij dat?” Vermenigvuldig deze vragen met tien *et voilà*, zo keek ik als kind televisie. Een vreselijk tafereel, omdat mijn familie natuurlijk de helft van de film had gemist door mijn spervuur aan vragen. Toch is die nieuwsgierigheid de basis van mijn journalistieke carrière. Stop daar een luisterend oor en een creatieve geest bij en je begrijpt waarom ik zo van dit vak houd. Echt willen weten hoe iets zit, is de basis van ons werk. Je komt een eind met doen alsof je geïnteresseerd bent in een wetenschappelijk onderzoek, iemands leven of beleidsplan en simpelweg je vragenlijst afvinken, maar een gesprek met de ander levert altijd een beter artikel op als je oprecht en nieuwsgierig bent. Studenten die bij ons komen freelancen of een schrijfworkshop volgen, leren we niet voor niets om zich goed voor te bereiden, na te denken over gerichte vragen – wat, wie, waarom en hoe – om vervolgens heel goed naar de ander te luisteren en door te vragen, ook als het moeilijk wordt, de geïnterviewde verdrietig of bozig reageert. Vragen stellen is iets dat je kunt leren, schrijft auteur Elke Wiss in haar boek *Socrates op sneakers, een filosofische gids voor het stellen van goede vragen*. “Een vraag is gereedschap. Het is een middel om in de denkwereld van de ander te komen.” De valkuil waar we in deze samenleving met z’n allen in trappen, is dat we niet meer vragen om iets opgehelderd te krijgen of te verbinden. Meestal delen we onze mening, onderbreken we de ander met een goedbedoeld advies, gaat het over onze eigen gevoelens en behoeftes. Neem het roepoeteren op sociale media; er zijn vooral heel veel aannames over de ander. Van de week kregen we een mail op de redactie. Een medewerker was uiterst kritisch over de verslaglegging van het rondje dat we hadden gemaakt in de faculteiten naar aanleiding van de nieuwe mobiliteitsplannen. Hij had nogal wat aannames over onze journalistieke aanpak en ging er met gestrekt been in. Maar wat maakt nu dat hij zó geïrriteerd reageerde? Ik zou hem bij nader inzien graag die vragen stellen (niet per mail, daar is dat medium niet geschikt voor). Het is een confronterende vraag – het gaat immers over hem. Vragen stellen is een sprong in het diepe, schrijft Wiss. Je formuleert een vraag, laat ‘m los en je wacht af. Spannend? Soms. Maar door vragen *niet* te stellen, raakt begrip sowieso uit beeld.

Wendy Degens

De hoofdredacteur geeft een kijkje achter de schermen van de redactie

serie terug in de teit

De koperen campus van Calatrava kwam niet verder dan de tekentafel

1999 en later

Op elkaar gestapelde containers die dienen als studentenwoningen in Randwyck? De Spaanse architect Santiago Calatrava - onder andere bekend van het Luikse station Guillemins - zal er zijn neus voor ophalen. Hij had in 1999 een project van grootsteden allure in gedachten voor het terrein rondom de containers en de sporthal (inclusief parkeerplaatsen) en ontwierp in opdracht van Woningstichting St. Servatius een campus waar menige Nederlandse universiteitsstad een puntje aan kon zuigen: een langgerekt gebouw met rondom water, eindigend in een toren van 63 meter hoog met daarachter een schelpvormige constructie. Ruimte genoeg voor een ultramoderne sporthal, in totaal vijfhonderd studentenkamers en -studio's en 22 appartementen. Opvallend detail: een spectaculaire koperen beplating van de gebouwen. Heel mooi, maar het protest was al snel luid: slecht voor het milieu, en veel erger, de winning van koper is vaak dubieus. Beraamde kosten van de Calatrava campus: ongeveer 165 miljoen. In 2004 zou het klaar zijn. Met de nadruk op *zou*. Want het liep allemaal anders. Er werd vijf jaar lang onderhandeld en gesteggeld over wie wat zou gaan betalen. In december 2004 waren de UM, gemeente Maastricht en Provincie Limburg eruit: ze zouden ieder één miljoen bijdragen, de rest kwam voor rekening van Servatius. Ook zou de universiteit haar grond (ongeveer 30 duizend vierkante meter) in erfpacht geven. In 2005 zou de oude sporthal worden afgebroken, in 2007 zouden de eerste studenten de campus betrekken. *Zou*. Het liep opnieuw uit, maar in oktober 2008 ging dan toch de eerste paal de grond in. Een paar maanden

later echter, in maart 2009, de kredietcrisis is inmiddels een feit, komt naar buiten dat Servatius in zware financiële problemen zit. In juni worden de werkzaamheden aan de koperen campus stilgelegd, al blijft men hoopvol. Die hoop verdwijnt in het najaar als de minister ingrijpt en steeds duidelijker is dat de woningstichting de stijgende bouwkosten - van 165 naar uiteindelijk 235 miljoen - niet kan betalen. Servatius zit zwaar in de rode cijfers en ontsnapt uiteindelijk ternaauwernood aan een faillissement.

‘Koperen campus van de baan, sporthal gaat wel door’ kopt *Observant* in november 2009. Vicevoorzitter van het college van bestuur André Postema is verbijsterd over de “ernstige rekenfouten” van Servatius, en vertelt aan Limburgse media dat de UM “regelmatig haar bezorgdheid heeft geuit, het duurde allemaal heel lang, en de keuze voor Calatrava als architect was een controversiële, want die meneer heeft overal ruzie en alle projecten komen veel duurder uit dan voorzien.” Het bureau van die meneer pikt deze kritiek niet en dreigt met een rechtszaak. Het blijft bij dreigen. En de sporthal waar heel universitair sportend Maastricht al jaren en jaren naar uitkeek? Die opende op 12 april 2016 dan toch haar deuren. Met een fitnessruimte, een sportcafé, klimhal, squashbanen, spinningruimte, kleinere en grotere sportzalen maar ook studieplekken.

“Die meneer heeft overal ruzie en alle projecten komen veel duurder uit dan voorzien”

Inmiddels is het sportcomplex door het toenemend aantal studenten en medewerkers alweer te klein en kampen de sportverenigingen met wachtlijsten. Een oplossing is nog niet in zicht. Calatrava nog een keer vragen?

Riki Janssen

Dit is een serie over 50 jaar UM. Op 11 september 1975 gaf de Tweede Kamer unaniem het officiële startsein voor de Rijksuniversiteit Limburg in Maastricht. We duiken in onze eigen archieven: welke opzienbarende, grappige, belangrijke of wonderlijke nieuwsjes komen we tegen?

nieuws

Totaal aantal studenten blijft nagenoeg gelijk

Iets meer eerstejaars naar Maastricht

De Universiteit Maastricht mocht in september iets meer nieuwe studenten verwelkomen dan vorig jaar rond dezelfde tijd. Het totaal aantal studenten blijft met zo'n 23 duizend nagenoeg gelijk.

Dat blijkt uit de voorlopige inschrijfcijfers, die de universiteit woensdag bekendmaakte. Met de nadruk op voorlopig: omdat studenten zich vaak bij meerdere instellingen inschrijven, kan er nog het een en ander verschuiven. De definitieve cijfers liggen er begin 2026.

Deze onzekerheid is ook de reden dat de universiteit nog geen cijfers per opleiding geeft. Wel werd vorige maand in de faculteitsraad van rechten duidelijk dat zich fors minder studenten hebben ingeschreven voor de European Law School, de Engelstalige bachelor van die faculteit.

Over het geheel genomen steeg het aantal nieuwe Maastrichtse bachelorstudenten echter juist licht, met zo'n 3 procent ten opzichte van vorig jaar. Ook het aantal nieuwe masterstudenten groeide, met ruim 2 procent. Dat de totale studentenpopulatie vrijwel gelijk blijft, komt doordat de uitstroom groter is.

Waar de nieuwelingen vandaan komen? Het aandeel nieuwe Nederlandse studenten ligt een paar procent hoger dan in voorgaande jaren: het steeg van 35,8 procent in 2023 naar 38,2 procent nu.

De Nederlanders zijn nu goed voor ruim 38 procent van het totaal aantal studenten, evenveel als vorig jaar. Ook het aandeel uit de Euregio, ruwweg de straal van 100 kilometer rondom de stad Maastricht, bleef gelijk. Deze studenten maken al jaren zo'n 49 procent van het totaal uit.

In die cirkel werft de universiteit voor enkele jonge bacheloropleidingen ook voorzichtig over de grens, in België en Duitsland. Dit in weerwil van afspraken tussen Nederlandse universiteiten om grotendeels te stoppen met de werving van internationals.

Zo hopen ze tegemoet te komen aan het inmiddels demissionaire kabinet dat de internationalisering en verengelsing van het hoger onderwijs wilde tegengaan. Volgens universiteitenvereniging UNL is de Maastrichtse werving over de grens geen probleem: er wordt slechts "iets breder" aan voorlichting gedaan voor studies "die raken aan sectoren met een tekort op de arbeidsmarkt", zei een woordvoerder eerder al tegen *Observant*.

Peter Doorakkers

column

Buiten je bubbel

“

Op een universiteitscampus in de VS ontstond recentelijk rumoer rondom de moord op Charlie Kirk, een spreker die als controversieel bekendstond. In zijn boek *Campus Battleground* schreef hij dat universiteiten ooit bastions van vrije meningsuiting waren, maar dat tegenwoordig het spreken wordt beperkt, onder andere door het inzetten van 'safe spaces' en 'trigger warnings'. Het nieuws over zijn overlijden spreidde zich razendsnel uit over de hele wereld. De gebeurtenis polariseerde ons en het ging al snel niet meer over zijn ideeën, maar over de vraag of hij überhaupt welkom moest zijn om zijn boodschap uit te dragen. Een universiteit is bij uitstek een plek om ideeën uit te wisselen, ook wanneer ze ongemakkelijk zijn. We trainen onze studenten niet enkel op kennis, maar juist op het vermogen om te luisteren, door te vragen en te toetsen. Een universiteit die alleen ruimte geeft aan wat vertrouwd en veilig voelt, is als een bibliotheek waar slechts één boek in de kast staat.

Is onze jongere generatie vergeten wat het betekent om kritisch te denken, of krijgt zij te weinig kans om het te leren? En welke rol kan de universiteit vervullen bij het leren denken? Een collegezaal of onderwijsruimte is bij uitstek geschikt als oefenruimte voor dialoog. Ruimte geven aan een ander perspectief betekent niet dat je het ermee eens hoeft te zijn. Kritisch denken betekent niet klakkeloos instemmen. Het gaat erom dat studenten leren argumenteren en hun eigen aannames bevragen. We willen namelijk dat ze zich bewust worden van de grenzen van hun eigen kennis en niet in een bubbel blijven.

Juist nu, in een tijd waar algoritmes vooral bevestigen wat je toch al vindt, is de dialoog een vaardigheid die we vooral moeten blijven versterken. Het voeren van een gesprek met een ander perspectief is een belangrijke competentie en de universiteit is een ideale omgeving waar je kunt oefenen in écht luisteren, met aandacht en geduld.

Een universitaire opleiding wordt pas echt waardevol wanneer onze studenten niet alleen kennis opdoen, maar ook leren omgaan met verschillen. Kritisch leren denken is wat we de volgende generatie mee moeten geven, want juist daarin zit de vrijheid. En de verbinding, zowel op de campus als daarbuiten.

”

Dalena van Heugten,
universitair docent klinische psychologie

UM en MUMC+: integratieplannen nog niet voor publieke oog

Afgelopen zomer zou er een go of no go komen. Dan zou de medezeggenschap zijn zegje hebben gedaan over de eerste stappen op weg naar de bestuurlijke integratie tussen het ziekenhuis en de universiteit, zo verwachtte collegevoorzitter Rianne Letschert eind vorig jaar. Inmiddels is duidelijk dat het nog even duurt. In januari hoopt ze eindelijk openheid van zaken te kunnen geven.

Sinds de universiteit en het ziekenhuis in juni 2023 aankondigden samen onder één bestuur verder te willen, is er achter gesloten deuren vergaderd, vooral op het hoogste bestuurlijke niveau. Het is misschien wel de grootste operatie van de UM sinds de oprichting in 1976 en het is nadrukkelijk géén integratie tussen alleen het ziekenhuis en de faculteit Health, Medicine and Life sciences (FHML). Van alle binnenstadfaculteiten is expertise nodig, en nee, het wordt géén gezondheidsuniversiteit. Bovendien, zo zeiden Letschert en collega Helen Mertens van het MUMC+ in een van de eerste online vragensessies dat er "uitdagingen zijn op het gebied van HR, facilitair, ICT en huisvesting, maar het tempo zal per dienst verschillen". Je zou verwachten dat, juist omdat het zo'n grote operatie is, alle faculteits- en dienststraden hun zegje mochten doen. De UM publiceerde in augustus een bericht op intranet, waarin werd gesteld dat "de hoofdlijnen (...) zijn voorgelegd aan de medezeggenschapscommissies van beide organisaties" en dat "de meeste" zich daar inmiddels over gebogen hadden. Maar uit navraag door *Observant* bij bijna alle raden blijkt dat er tot nu toe geen tot weinig informatie is gedeeld, laat staan documenten. Uitzonderingen zijn de universiteitsraad en de FHML-raad (aan UM-kant).

Hoe zit dat? Letschert wijst op het officiële traject: het bestuursreglement van zowel de hele universiteit als de FHML zal moeten worden gewijzigd, en daar gaan alleen die twee gremia over. "Voor de andere vijf faculteiten verandert er niets qua mandaat." Wel gaat Letschert hen de komende maanden, samen met rector Pamela Habibović, bezoeken. "We willen de raadsleden meenemen in onze plannen. Ze mogen hun zorgen op tafel leggen, vragen stellen." De universiteitsraad heeft uiteindelijk instem-

Illustratie: Simone Golob

mingsrecht, maar deelde vooralsnog een aantal "aandachtspunten", volgens het recente bericht van de UM op intranet. Komen medewerkers en studenten nog te weten wat die punten zijn? Hadden die vergaderingen daarover niet in het openbaar moeten plaatsvinden? Volgens Letschert is het een lastig punt, onder andere vanwege "een andere manier van werken" van het ziekenhuis. "Bij de ondernemingsraad zit geen *Observant* aan tafel. Als we het openbaar bespreken in onze

universiteitsraad, staat het de volgende dag in de krant en moeten MUMC-medewerkers het daaruit vernemen. Dat zou niet fair zijn." Wel zegt ze de komende maanden "steeds meer informatie" te willen delen op intranet, zoals de aandachtspunten van de medezeggenschap. Die worden nu verwerkt in de officiële stukken.

Wendy Degens

serie zing, vecht, huil, bid, lach, werk en bewonder

Ilan Feron
(Helena, Verenigde Staten,
2006)

\ Tweedejaars
University College
Maastricht, voorzitter
studentenvakbond MOSA

\ Burgerlijke staat:
heeft een relatie

\ Woont in:
Maastricht

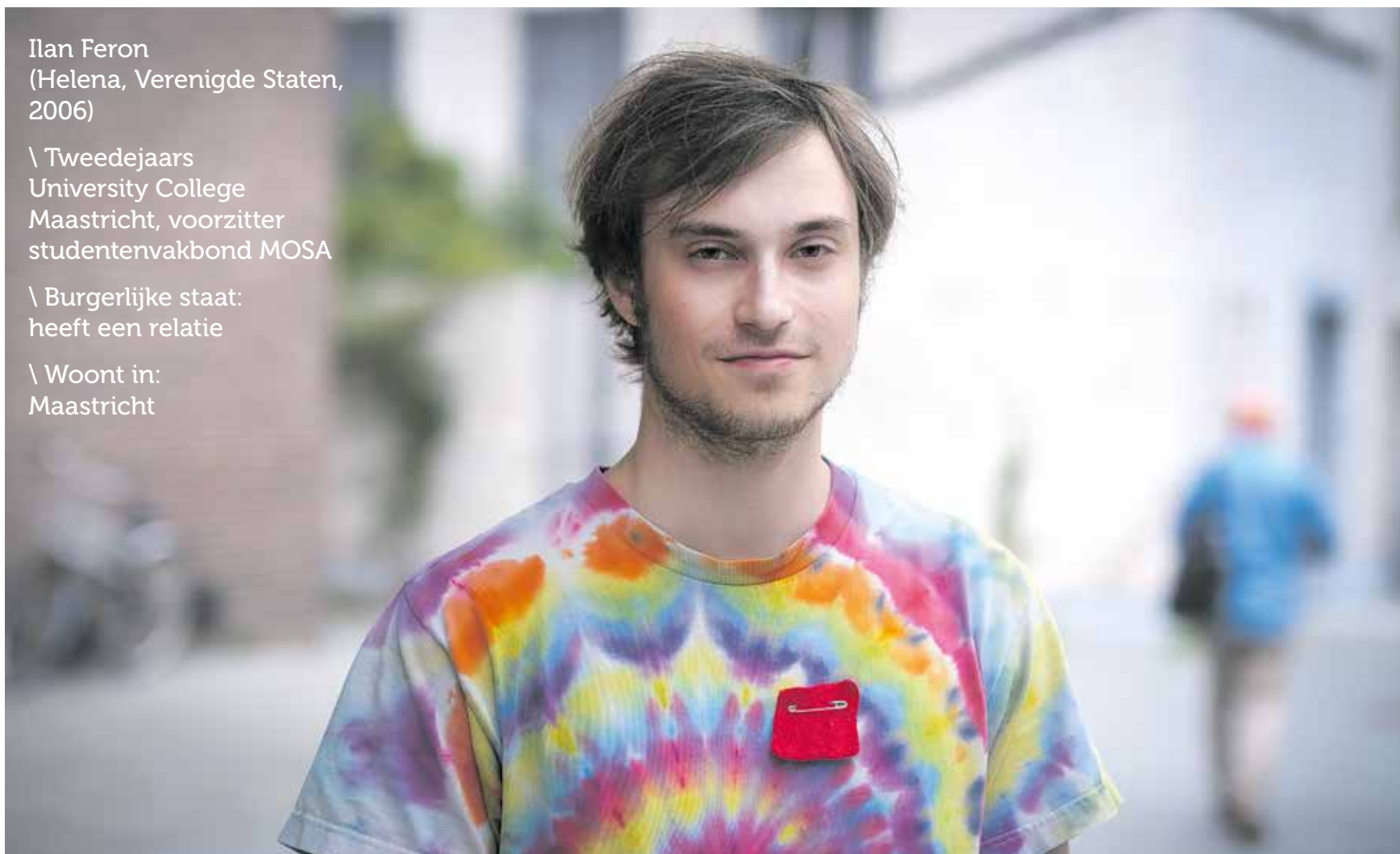

Foto: Joey Roberts

“
Ik maak het vaak te druk voor mezelf.
Daar lijd ik wel onder
”

Toeval... bestaat. Alles is toeval. Je kunt keuzes maken, maar je weet nooit wat er daarna gebeurt. Schijnbaar kleine keuzes kunnen onvoorziene grote gevolgen hebben. Neem mijn ouders. Mijn moeder is Amerikaanse, mijn vader Limburger. Ze ontmoetten elkaar in een hostel in Buenos Aires, Argentinië. Mijn moeder was op fietsvakantie en mijn vader besloot mee te gaan. Hij moest daarna terug naar Nederland, terwijl mijn moeder verder reisde. Toen ze een keer naar India vloog en in Amsterdam moest overstappen, is ze hem in Geleen gaan opzoeken. En nooit meer weggegaan. Ze zeggen dat als Tripadvisor destijds had bestaan, dat hostel slechte reviews zou hebben gehad en ze er geen van beiden naartoe zouden zijn gegaan. Dan waren mijn twee jongere zusjes en ik er nooit geweest.

Wanneer hilde je voor het laatst? [Denkt lang na] Ik huil niet zo vaak. Toen mijn Amerikaanse oma overleed wel, dat was in 2019. En na mijn eindexamen, ik zat er toen even helemaal doorheen.

Limburger of Amerikaan? Beide. Ik ben geboren in de Rocky Mountains, in de staat Montana. Ik ga daar elke zomer heen maar heb er nooit echt gewoond. Destijds was George Bush jr. aan de macht, mijn moeder wilde weg, dus verhuisden mijn ouders naar Heerlen-Noord. Het zijn gescheiden werelden: in Limburg heb ik weinig contact met mensen in de VS, ben ik daar, dan is het andersom. Thuis spreek ik vooral Engels met mijn moeder en zusjes, en Limburgs met mijn vader. Nederlands is dus niet mijn eerste en zelfs niet mijn tweede taal. Maar op school was het altijd de norm, ook al spraken veel kinderen Limburgs. Jammer, want

in het Nederlands kan ik sommige dingen toch minder goed omschrijven.

Als kind was ik... stil, redelijk slim, nieuwsgierig. En verlegen, op mezelf. Ik voelde me anders dan mijn klasgenootjes, vanwege mijn Amerikaanse achtergrond en omdat ik andere interesses had. Ik leerde graag dingen, mijn ouders kochten boekjes voor me over wetenschap, geschiedenis, aardrijkskunde... dat vond ik leuk. Of ik gepest werd? Dat niet, maar ik voelde me soms wel geïntimideerd door klasgenootjes. Op de middelbare school werd dat minder, misschien ook omdat ik naar een gymnasium buiten de wijk ging. Daar voelde ik me ook meer thuis – al is er niet één plek waar ik me helemaal thuis voel.

Bid of mediteer je weleens? Eigenlijk niet, ik ben weinig bezig met dat soort dingen. Mijn ouders zijn allebei niet religieus in de institutionele zin, we gingen nooit naar de kerk of zo. Misschien zou het wel goed zijn als ik wat bewuster bezig zou zijn met de grote vragen: wat doe ik hier eigenlijk, en waarom? Maar ik ben altijd bezig, vlieg overal vol in en vind het lastig om tot rust te komen, even niets te doen. Al verlang ik ergens wel naar echte rust, ik maak het vaak te druk voor mezelf. Daar lijd ik wel onder, ja.

Ik stond altijd al op de barricades. Nee, dat kwam in Maastricht pas. Ik vond politiek altijd al interessant, maar dacht nooit dat ik iets kon doen aan de dingen waarmee ik het oneens was. Ik dacht dat ik er alleen voor stond. Door de protesten tegen de onderwijsbezuinigingen ontdekte ik dat

dat niet zo is, en hoeveel kracht er uitgaat van samen tegen iets opstaan. Daarom heb ik de nieuwe studentenvakbond MOSA mee opgericht.

Deze muziek móeten mensen horen. Rock uit de jaren zestig en zeventig, zoals de band Creedence Clearwater Revival. Ik ken die via mijn moeder. Toen ik tien was, maakten we in een tweedehands camper een rondreis door de VS. Op de snelweg kwam er rook onder haar stoel vandaan en we strandden in een dorpje, Lodi. CCR heeft een liedje *Stuck in Lodi*, dat vond ik erg grappig. Later ben ik meer van ze gaan luisteren. Ze hebben een aparte sound die ik goed vind.

Op mijn bucket list... staat reizen, onder meer door Amerika. Dat is een heel divers land, vol vriendelijke mensen, verschillende culturen en mooie natuur waarvan ik nog meer wil zien. Als ik zeg dat ik erheen ga, reageren mensen met 'Oeh, oké...'. Ze denken dan aan de huidige regering en willen er om die reden niet naartoe. Dat vind ik jammer, al ben ook ik boos over de politieke situatie.

Welk boek herlees je? Ik lees sinds de middelbare school nog maar zelden boeken, en zeker geen romans. Mijn vriendin wel, maar ik zie er het plezier niet van in, ben er ook te ongeduldig voor: ik vind het tijdverspilling. Ik lees wel veel op mijn telefoon, ook voor de vakbond. En voor mijn studie natuurlijk. Juist omdat we op UCM veel moeten lezen, doe ik het daarbuiten niet. Ik kijk liever tv of luister muziek.

Liefde is simpel. Eh... ik vond het altijd wel ingewikkeld. Op de middelbare school was vrienden maken al lastig, dan is meisjes aanspreken nog een stap verder. Mijn vriendin sprak mij vorig jaar met carnaval aan, ik had lang haar en een baard, dat viel haar op. Dit jaar kregen we wat. Ze is een jaar jonger en zit nog op school in Heerlen. Het is fijn om iemand te hebben die buiten alle hectiek van studie, politiek en studentenvakbond staat, met wie ik gewoon samen kan zijn. Bij haar kan ik afschakelen, hoeft ik even niks.

Beste advies ooit. Een zus van mijn oma is hippie en zegt altijd: *Drop out of school and start your life*. Daar leer ik van dat we ons heel druk maken over school en studie, maar dat die eigenlijk niet zó belangrijk zijn. Ook niet onbelangrijk, maar de universiteit is niet de plek waar je het meeste over het leven leert.

Peter Doorackers

Hier verschijnt wekelijks een portret van een student of medewerker

“Je hebt een idee over de toekomst in je hoofd, dat moet je loslaten”

Nog even bikkelen en dan mogen de boeken de kast in en kan het diploma aan de muur. *Observant* volgt enkele studenten tijdens het laatste jaar van hun studie. Wat zijn hun toekomstplannen? Kijken ze ernaar uit om de universiteit achter zich te laten of vrezen ze het zwarte gat? En wegen de laatste loodjes het zwaarst?

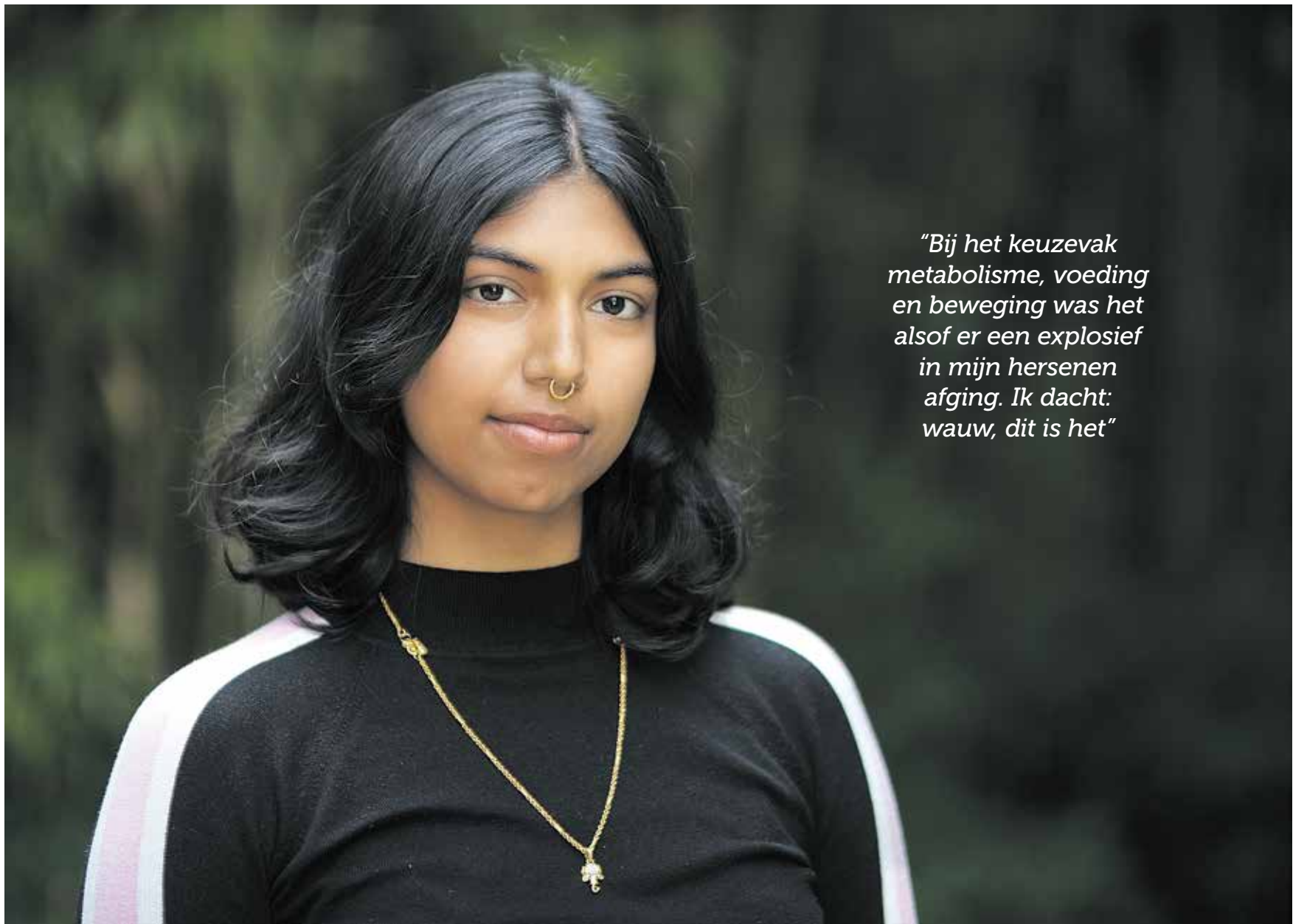
De datum weet ze al: op 31 januari 2026 hoopt de Indiase Mridula Pradeep (21) haar bachelordiploma van het Maastricht Science Programme in ontvangst te nemen. Voor het zover is zal ze zich nog verdiepen in de effecten van koolhydraten uit de voeding op het glucoseniveau van mensen met diabetes. “Ik schrijf een systematische *review* daarover, dat betekent dat ik onderzoek bestudeer en analyseer om te kijken hoe sterk het bewijs is. Door dat allemaal op een rij te zetten, kunnen zorgverleners nog beter advies geven.” Een scriptie over voeding, dat had Pradeep niet verwacht toen ze drie jaar geleden naar Maastricht kwam. “Ik wilde scheikundige worden, geïnspireerd door drie geweldige leraressen die ik tijdens mijn middelbare schooltijd had. Maar scheikunde op universitair niveau bleek toch niet helemaal mijn ding.” Een tegenvaller. “Je hebt een idee over de toekomst in je hoofd, dat moet je loslaten. Het was lastig, maar uiteindelijk ben ik blij dat ik die moeilijke keuze moest maken. Het heeft ervoor gezorgd dat ik mezelf beter heb leren begrijpen.” In het Maastricht Science Programma mogen studenten zelf hun curriculum samenstellen. Ze volgde vakken als paleontologie en computerprogrammering, maar eenmaal in aanraking met humane biologie ging haar hart sneller kloppen. “Ik deed celbiologie, genetica, moleculaire biologie – ik wilde het vak steeds verder ontdekken. Bij het keuzevak metabolisme, voeding en

beweging was het alsof er een explosief in mijn hersenen afging. Ik dacht: wauw, dit is het.” Pradeep groeide op met haar ouders, broer en grootouders aan vaderskant in Chennai, een stad aan de zuidwestelijke kust van India. Op haar zestiende verhuist het gezin naar Utrecht, waar haar vader al een jaar voor zijn werk woont. Midden in de coronacrisis in 2020 komt ze aan in een nieuw land. “In het begin was het erg wennen. Alleen al het weer, veel kouder. De mensen hier zijn veel meer op zichzelf; in India komen de burenen etenslangsbrengen, woonden mijn opa en oma bij ons in huis en wil iedereen alles van je weten. En ik sprak de taal niet. In India was ik altijd een extrovert, maar hier veranderde dat. Gelukkig had ik mijn vrienden in India, ze belden me bijna iedere dag, zij waren echt mijn supporters.” Langzaam maar zeker vindt ze haar draai. “Nu heb ik ook hier ‘mijn’ mensen. Mijn huisgenoten en ik vragen elkaar altijd waar we zijn geweest en wat we hebben gedaan. Die nieuwsgierigheid vind ik leuk, het laat zien dat mensen echt geïnteresseerd zijn.” En dan is er nog haar vriend Kristian: 2,5 jaar zijn ze nu samen en met hem wil Pradeep oud worden. “We dromen van een *cottage* waar we veel dieren kunnen houden en ons eigen eten kunnen verbouwen.” Dat staat (“we moeten wel realistisch blijven over de huizenprijzen”) waarschijnlijk niet in Nederland. “Misschien in Zuid-

Europa. Ik heb meer zonlicht nodig, maar mijn ouders willen in Utrecht blijven en ik ga echt niet op een ander continent wonen, dat vind ik veel te ver. Ik wilde weliswaar een eindje van hen vandaan studeren, omdat ik veel waarde hecht aan mijn vrijheid – als je als meisje in India opgroeit dan word je beschermd opgevoed – maar ik hou heel veel van ze.” Dat is voor later, eerst kiezen wat ze na haar bachelor wil doen. “Ik twijfel tussen een master Nutrition and Health in Wageningen, een master biomedische wetenschappen met als specialisatie voeding hier in Maastricht of een tijdje werken. Ik neig naar de eerste master, omdat je daar ook echt voedingsdeskundige mee wordt. Ik zou later graag westerse en oosterse kennis – zoals de Indiase traditionele geneesleer Ayurveda – met elkaar combineren. Er zijn veel vooroordelen over en weer; oosterse geneeskunde zou alleen maar op kruiden zijn gebaseerd, westerse geneeskunde stopt je vol met pillen. Dat is allebei niet waar.” Voor nu kijkt ze uit naar de vrije maanden na haar diploma. “Dan heb ik eindelijk weer tijd voor mijn hobby’s. Ik doe aan yoga, zou ook graag een opleiding tot yogalerares in India willen volgen. Ik wil *grappling* [worstelsport] weer oppakken. Je moet er op een bepaalde manier creatief voor zijn, je gaat bijvoorbeeld kijken hoe je iemand kunt verslaan die twintig kilo zwaarder is. Je gebruikt je hersenen op een andere manier, net zoals tijdens het klimmen – een andere sport die ik graag doe. Ook omdat het me leert dat je eigen geest je soms beperkt, ik heb erge hoogtevrees, maar dat als je het gewoon doet, het eigenlijk best meevalt.”

Cleo Freriks

In deze onregelmatige serie volgt *Observant* enkele studenten tijdens het laatste jaar van hun studie; we interviewen hen dit academisch jaar op drie verschillende momenten

“Bij het keuzevak metabolisme, voeding en beweging was het alsof er een explosief in mijn hersenen afging. Ik dacht: wauw, dit is het”

Aan de wandel langs recht en onrecht met prof. Jan Smits

Struikel niet over de kinderkopjes

‘Naar de kapper gaan in Luik’. Het is een uitdrukking die rechtendecaan Jan Smits optekent op de laatste pagina in zijn zojuist verschenen boekje *Een juridische wandeling door Maastricht*. Wat moeten we bij de kapper in Luik? Goede vraag. Wie het eindpunt haalt van deze route van zeven kilometer, komt er vanzelf achter. Een hint: de uitdrukking heeft niks met een kapper te maken, wel met dames van lichte zeden.

Prof. Jan Smits voor de Prinsenkamer in het stadhuis

Tekst: Wendy Degens

Foto's: Joey Roberts, Observant

“Even Strava aanzetten”, bedenkt Smits zich terwijl hij zijn telefoon erbij pakt. We staan aan de overkant van de rechtenfaculteit, Bouillonstraat nummer 8-10. Het is een oud stadspaleis, de Hof van Slijpe, ooit onderkomen van de kleinzoon van Willem van Oranje, lepelde de decaan en hoogleraar privaatrecht op. Hem moet van het hart dat hij de wapenstein (niet van de familie Van Slijpe, maar van een andere familie) die recent op de gevel is aangebracht, “niet mooi” vindt, “hij past hier niet”. Dan de plaque eronder, die vermeldt dat de Duitse denker Karl Marx een tijdje verbleef in het pand in de 19^e eeuw. “Niks van waar. Marx bezocht zijn zus, die was getrouwd met een Maastrichtse advocaat die weliswaar hier zijn kantoor had gehad, maar zij woonde ten tijde van Marx' bezoek op de Markt.” Desinformatie noemen we dat tegenwoordig.

Leiden

Smits heeft een tweetalige wandelgids (Engels en Nederlands) gewijd aan tientallen historische weetjes die zowel juridisch als politiek interessant zijn. Zeven kilometer is de afstand, te doen voor de meeste wandelaars. Hij heeft al een keer eerder een

De wapenstein op de gevel van Bouillonstraat 8-10

soortgelijke stadsgids uitgebracht, in 1995, in Leiden, waar hij destijds aan de rechtenfaculteit werkte. “Er is wel een verschil tussen beide steden”, geeft hij toe. “Leiden heeft een rijke geschiedenis van juristen; de Leidse universiteit bestaat al meer dan vier eeuwen. Over zowat elk huis valt wel iets juridisch te vertellen.” De Maastrichtse universiteit wordt binnenkort vijftig jaar en telt minder ‘grote namen’. Toch weet Smits boeiende feiten op te tekenen, of het nu om een bekend arrest gaat met een Maastrichts element of om de eerste vrouw in Nederland die hier haar stemrecht uitoefende.

Knie

De decaan had tien jaar geleden al het plan om in Maastricht een juridische wandelroute uit te stippelen (hij houdt van wandelen en hardlopen, zo heeft hij door alle straten van de stad gerend, door alle wijken, van Heugem tot Borgharen). De nieuwsgierige wetenschapper ploos allerlei geschiedenisboeken uit, doorzocht archiefmateriaal uit het Historisch Centrum Limburg en Delpher, een online platform dat toegang biedt tot gedigitaliseerde kranten, boeken en tijdschriften. “Allemaal heel waardevol”. Uiteindelijk heeft hij flink moeten snoeien in de opbrengst, “het werd anders niet meer leesbaar”.

Panden van bekende winkelketens als Rituals (waar het vroegere Romeinse straatniveau nog zichtbaar is) en Søstrene Grene (geboortehuis van Petrus Regout, oprichter van de aardewerkfabriek die later bekend werd als de Sphinx) worden met de gids in de hand met andere ogen bekeken. Net als de kinderkopjes op de grond. Mooi, maar gevaarlijk. Op 8 juni 2011 bleef een vrouw in de Sint Bernardusstraat met haar schoen achter zo'n steen haken, vertelt Smits. Ze viel, verwondde haar knie en stelde de gemeente Maastricht aansprakelijk. De rechter ging er niet in mee. Ze kon niet aangeven achter welke steen haar voet precies was blijven steken. “Loop voorzichtig”, geeft hij de wandelaar mee.

Cellen

Volgende stop: het stadhuis op de Markt. Er valt zoveel over te vertellen, zegt Smits – dat blijkt wel uit de vele woorden die hij eraan wijdt in de gids. Hoewel het hoofd een beetje

tolt van de jaartallen en feiten, is de lezer wel in één klap bekend met de rijke historie. De stad werd bijna zeshonderd jaar lang geregeerd door twee machthebbers: de prins-bisschop van Luik en de hertog van Brabant (later de Staten-Generaal van de Republiek der Verenigde Nederlanden). Een bijzonder fenomeen, deze tweeherigheid, dat je onder andere terugziet in het ontwerp van het stadhuis. Links van de trap waren de kamers voor de Luikse bestuurders en rechters, rechts op de hoek die voor de Staatse macht. De een sprak er recht op woensdag, de ander op vrijdag. Voorheen zetelden de rechters in het Dinghuis, het huidige VVV-gebouw in de Grote Staat. Smits toont een oude foto van het voormalige ‘Hooggerecht’. In overhangende kamertjes aan de zijkant (die er nu niet meer zijn) bevonden zich cellen. Na veroordeling werden bandieten opgehangen, gewurgd of verbrand. Wie lichtere vergrijpen op z'n geweten had, werd verbannen, weet de decaan. Liet die persoon zich toch zien in de stad, dan werd die alsnog opgehangen. “Dit alles zorgde voor een ongekend goede doorstroom”, vermeldt hij. Smits weet dit soort ironische, sarcastische zinnnetjes goed te verweven; ze zorgen voor luchtigheid en een lach. Dat geldt bijvoorbeeld ook voor de beschrijving van Sint Pieterstraat 21, waar een beruchte galerie was gevestigd in de jaren zestig van de vorige eeuw. Tijdens de *Levende Opjekten Sjo* “inclusief een dans van twee vrouwen in doorzichtig plastic waarvan zij zich tijdens het optreden langzaam ontteden” trad de politie op. “*Uiteraard* pas toen de show was afgelopen.”

Harlekijn

De herkomst van namen als Vrijthof, Grote Staat, Het Kinderwetje, Vijf Koppen; ze komen allemaal aan bod. Ook is er opvallend veel aandacht voor de socialistische kant van de maatschappij. Smits staat bijvoorbeeld stil bij de oude drukkerij en boekhandel Leiter-Nypels waar in de negentiende eeuw de voormalige voorman van de socialistische beweging in Limburg als jonge letterzetter aan het werk was. En voor wie houdt van lugubere weetjes: in het voormalige stadspaleis aan Sint Servaasklooster 33, het huidige Toon Hermans Huis, werden een advocaat en twee van zijn kinderen vermoord. “Hij had een ontevreden cliënt.”

Observant eindigt de tocht bij het standbeeld *de Mestreechter Geis*. “De vrolijke harlekijn zou het gemoed van de Maastrichtenaren belichamen”, schrijft Smits. Met een knipoog: “Als dat waar is, huisvest de stad blijkbaar weinig juristen.”

Tot slot, wie toch wil weten hoe het zit met ‘de kapper in Luik’, loopt door tot op het Bat, waar in vroegere tijden steenkool werd aangevoerd. De buurt kende veel prostitutie, maar met de invoering van de Zedelijkheidswet van 1911 werd daar paal en perk aan gesteld. Er zat voor Maastrichtse mannen niets anders op dan naar Luik te trekken. En nee, dus niet om de haarcoupe te laten bijwerken.

Een juridische wandeling door Maastricht / A legal walk through Maastricht, Jan Smits, WJS Uitgevers, ISBN 978-90-835481-7-3

De Mestreechter Geis

Het Dinghuis, het vroegere Hooggerecht

**ZATERDAG
4 OKTOBER
9-17 UUR**

**OOGST
FEEST**

*Ontmoet lokale producenten
en geniet van proeverijen*

**BIOLOGISCHE HERFSTMARKT
SOEPKRAAM
LIVE MUZIEK
POMPOENLAMPJES MAKEN
STROBALEN TERRAS**

Gedeelde Weelde
Vers, lokaal en biologisch. De coöperatieve winkel voor je dagelijkse boodschappen in Maastricht, gelegen in het monumentale Eiffelgebouw in het Sphinxkwartier. Meer info op gedeeldeweelde.nl/oogstfeest.

colofon

Redactie Wendy Degens (hoofdredacteur),
Deborah Blekkenhorst, Peter Doorakkers,
Cleo Freriks, Riki Janssen, Stefan Moens
(financieel medewerker), Dennis Vaandel
Telefoon 043 3885390

E-mail observant@maastrichtuniversity.nl

Website www.observantonline.nl

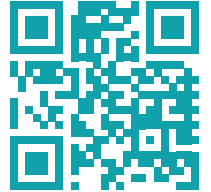
Aan dit nummer werkten mee Wammes Bos,
Dalena van Heugten, Tom Smejka

en illustraties Simone Golob

Vertalingen
Maud Boveland, Susanna MacDaniel

Druk Janssen/Pers Gennep *Advertenties*

Zie alle info onder het kopje 'service'
op onze site.

OBSERVANT
ONLINE.NL

**OBSERVANT
SCHRIJF
WORKSHOP**

VOOR STUDENTEN

Prijs: 25 euro
Wanneer: Donderdag 13 november, van 13.30-16.30 uur

Meld je aan: door te mailen naar
cleo.freriks@maastrichtuniversity.nl

JEKER JAZZ
35 STE EDITIE
maastricht

40 PODIA 85+ CONCERTS

**FREE FESTIVAL
10.11.12 OKT**

MICHEL BORSTLAP AND GUESTS (NL) / PEPPER &
THE JELLIES (IT) / TIZAN ALPHONSO COLLECTIVE /
THE GHOSTRIDERS (BE)

DE MEDEDELINGEN VAN DE UNIVERSITEIT, FACULTEITEN,
SERVICECENTRA EN STUDENTEN- ORGANISATIES ZIJN TE VINDEN OP
WWW.OBSERVANTONLINE.NL